

วิเคราะห์ข้อดีข้อด้อยของอักษรจีนประสมแบบบอกรูปและเสียง

Analysis of the Advantages and Disadvantages of the Combination of Images and Sounds of Chinese Characters

นริศ วศินานนท์

Naris Wasinanon

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อด้อยของอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียง(形声字)เป็นอักษรประสมที่ประกอบด้วยส่วนบอกรูป (ความหมาย)และส่วนบอกเสียง (เสียงอ่าน)สองส่วน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างอักษรจีน 6 ชนิด(六书) ปัจจุบันอักษรรูปชนิดนี้มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของอักษรที่ใช้บ่อย ข้อดีคือส่วนประกอบบอกรูปหรือบอกความหมาย(义旁)(ที่ได้จัดเป็นหมวดหมู่ความหมาย เรียกว่าหมวดคำ) ทำให้รู้ความหมายของอักษรตัวนั้นๆ และส่วนประกอบบอกเสียง(声旁)จะช่วยให้สามารถเดาเสียงอ่านหรืออ่านเสียงได้ใกล้เคียง ข้อด้อยคือส่วนบอกเสียงแม้ว่าจะสามารถช่วยในการเดาเสียงอ่านได้ แต่ความแม่นยำมีเพียงร้อยละ 33 เท่านั้น มีอักษรบอกรูปและเสียงจำนวนมากไม่สามารถออกเสียงได้เหมือนกับส่วนบอกเสียง ประการที่ 2 คืออักษรที่แสดงเสียงอ่านยังไม่เป็นระบบ เพราะเสียงอ่านเดียวกันมีอักษรหลากหลายที่ใช้เป็นส่วนบอกเสียง ยกต่อการจำ ประการที่ 3 คือการเดาเสียงอ่านของส่วนประกอบบอกเสียงจำเป็นต้องรู้เสียงอ่านของอักษรโครงสร้างเดียวกันจำนวนมากจึงจะสามารถเดาเสียงอ่านได้ อย่างไรก็ตามอักษรชนิดนี้มีความสำคัญและมีแนวโน้มในการสร้างอักษรใหม่ที่ใช้ในปัจจุบัน (อักษรรูปย่อ) เพิ่มขึ้น การเข้าใจลักษณะเด่นของอักษรชนิดนี้จะช่วยให้ผู้สอนหรือผู้เรียนเข้าใจความหมายและสามารถอ่านเสียงได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีหลักการในการจดจำอักษรจีนได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: อักษรจีนประสมแบบบอกรูปและเสียง ข้อดีข้อด้อย อักษรจีนใช้บ่อยในปัจจุบัน

Abstract

This article is an analysis of the advantages and disadvantages of the phonogram or pictophonetic words(形声字) is a compound word that consists of one part which represents the picture or image, which indicates the meaning of the words (Meaning), and the other part will indicate about the pronunciation of the word (Reading Sound). These two parts are the form of

creating 6 kinds of Chinese characters, which is (六书). Nowadays, this type of font has more than 80 percent of the most commonly used characters. The advantage is that the components indicate the shape or the meaning 义符 (which has been classified as a meaningful category, and called the word category) makes people know the meaning of that word. And the components which indicate the pronunciation (声符) are able to help guess the pronunciation or read the similar sound. The disadvantage is that although the pronunciation section can help in guessing the sound, the accuracy is only 33 percent. Although the sound can be guessed, there is still a lot more percent of accuracy need to be improved. However, most of them are not able to pronounce like the pronunciation part. The second thing is the words which can indicate the reading sound are still not in a good system. Because of the same reading sound have various characters that are used to tell the sound, and it is difficult to remember. The third thing is guessing the pronunciation of the component which can indicate of pronunciation is a must to know the pronunciation of the single structure letters a lots, in order to guess the pronunciation. However, this type of font is important and has a tendency to create more characters which are currently existed (abbreviation). Understanding the characteristics of this type of font will help the instructor or learner to understand the meaning, and can read the sound. Moreover, it will help learners and instructors have the principle of remembering the Chinese characters in an easier and faster way.

Keywords: combination of images and sounds of Chinese characters; advantages and disadvantages; Chinese characters are frequently used nowadays

1. บทนำ

อักษรจีนเป็นอักษรที่มีวิวัฒนาการมาจากรูปภาพมากกว่า 3000 ปี อักษรเก่าแก่ที่มีหลักฐาน และสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ในปัจจุบัน คืออักษรกระดูกงูเต่า (สมัยราชวงศ์ซาง ก่อน ค.ศ. 1271-1213 ปี ค้นพบในปี ค.ศ. 1899) อักษรจีนได้วิวัฒนาการมาตั้งแต่อักษรกระดูกงูเต่า(甲骨文)อักษรโลหะ(金文)อักษรจ้วน(篆书) อักษรลี่(隶书)อักษรหวัด(草书)อักษรบรรจง(楷书)และอักษรกึ่งหวัดกึ่งบรรจง(行书)รวมถึงปัจจุบันได้วิวัฒนาการมาใช้เป็นอักษรรูปย่อ(简化字) ด้วยที่อักษรจีนมีวิวัฒนาการมายาวนาน นักอักษรศาสตร์จีนส่วนใหญ่จึงเห็นว่า อักษรจีนตั้งแต่สมัยอักษรจ้วนจะไม่เหมือนภาพแล้ว แต่เป็นเพียงสัญลักษณ์(符号) เท่านั้น

จากวิวัฒนาการของอักษรจีนจนกลายเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เหมือนรูปภาพ ซึ่งอักษรจีนส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากอักษรรูปภาพ (เหมือนภาพ) ในการเรียนการสอนภาษาจีน ถ้าผู้สอนหรือผู้เรียน

สามารถย้อนรอยหรืออาศัยรูปลักษณะเดิมมาช่วยในการจดจำอักษรจีน ย่อมจะเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างมาก

นักอักษรศาสตร์จีน สวี เต๋น (许慎) (สมัยตงฮั่น ค.ศ. 30 - 124) ได้เขียนเรียบเรียง อักษรานุกรมเล่มแรกของจีนคือ ช่วเหวินเจี่ยจื่อ (说文解字) เป็นอักษรานุกรมที่อธิบายถึงหลักวิธีการสร้างอักษรจีน 6 ชนิด เรียกว่า ลี่ชู่ (六书) ได้แก่ อักษรเหมือนภาพ (象形字) อักษรบ่งชี้เรื่องราว (指事字) อักษรรวมความหมาย (会意字) อักษรบอกรูป (ความหมาย) และความหมาย (形声字) อักษรอธิบายความ (转注字) อักษรยืมใช้ (假借字) เมื่อพิจารณาจากการสร้างอักษรแล้ว อักษร 4 ชนิดแรกเป็นวิธีการสร้างอักษรจีน ส่วนอีกสองชนิดหลังนั้นเป็นการใช้อักษรจีน ด้วยเหตุนี้ถ้ากล่าวถึงหลักวิธีการสร้างอักษรจีนแล้วจะหมายถึง ซื่อชู่ (四书) (การสร้างอักษรจีน 4 ชนิด) อักษรเหมือนภาพ อักษรบ่งชี้เรื่องราวและอักษรรวมความหมายสามารถสร้างอักษรได้จำนวนน้อย เพราะต้องอาศัยความสัมพันธ์ของความหมายคำและรูป การสร้างอักษรค่อนข้างจำกัด แต่อักษรประสมแบบบอกรูปและความหมายนั้นอาศัยเพียงส่วนบอกความหมายก็สามารถบอกความหมายของอักษรตัวนั้นได้ เช่น 氵 (水) หมายถึง น้ำ และ 胡 ซึ่งเป็นส่วนบอกเสียงก็สามารถสร้างอักษรใหม่ 湖 (ทะเลสาบ) ที่มีนัยเกี่ยวกับน้ำได้แล้ว ถ้าส่วนบอกเสียงเป็นอักษรตัวอื่น ก็ยังคงบอกนัยเกี่ยวกับน้ำเช่นกันเช่น 沟 (คูน้ำ) 江 (แม่น้ำ) 渴 (กระหายน้ำ) 汤 (แกงจืด) 汗 (เหงื่อ) เป็นต้นซึ่งสามารถสร้างอักษรใหม่ขึ้นมาได้มากมาย (หาน เจี้ยนถิง. 2558 : 59)

ดังที่นักวิชาการข้างต้นได้กล่าวถึงการสร้างอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียง อันเป็นอักษรโครงสร้างประสมที่ประกอบด้วยสองส่วน คือ ส่วนประกอบบอกรูปหรือความหมายและส่วนบอกเสียง อักษรชนิดนี้แตกต่างกับอักษรประสมแบบรวมความหมาย (会意字) ตรงที่อักษรชนิดนี้มีส่วนบอกเสียง การสร้างอักษรชนิดนี้จึงดีกว่าอักษรที่แสดงความหมายอย่างเดียว เพราะสามารถสร้างอักษรจีนได้จำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างอักษรจีนรูปย่อในปัจจุบันจึงนิยมใช้การสร้างอักษรชนิดนี้ ซึ่งเป็นอักษรที่สามารถบอกได้ทั้งความหมายและบอกเสียงอ่านในตัวเองและถือว่าเป็นข้อดีประการหนึ่งของอักษรจีนชนิดนี้

2. ลักษณะเด่นของอักษรประสมแบบบอกรูปและบอกเสียง

อักษรประสมแบบบอกรูปและบอกเสียง (形声字) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างอักษรจีน ซึ่งได้ผ่านวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนาน จึงมีการเปลี่ยนแปลงของส่วนประกอบบอกรูปหรือบอกเสียง การเปลี่ยนแปลงของส่วนบอกรูปหรือความหมายของตัวอักษร ได้มีการจัดเป็นหมวดคำหรือหมวดนำ (部首) แสดงความหมายเป็นหมวดหมู่ความหมาย ส่วนบอกเสียงนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงของเสียงบางตัว ไม่ว่าจะเป็นเสียงพยัญชนะ สระหรือวรรณยุกต์ แต่ก็ยังสามารถบอกเสียงอ่านได้

แม้ว่าเสียงอ่านจะเพี้ยนไปบ้างหรือบางตัวเพี้ยนจนยากที่จะหาความสัมพันธ์กับส่วนบอกเสียงเดิม แต่นักอักษรศาสตร์เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาของการเปลี่ยนแปลงที่สามารถอธิบายได้

หาคำอธิบายถึงลักษณะเด่นของอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงในภาพรวมไว้ 3 ประการ คือ

1) อักษรชนิดนี้ต้องประกอบด้วยสองส่วน คือส่วนบอกเสียงและส่วนบอกความหมาย ส่วนบอกความหมายสามารถช่วยให้เข้าใจความหมายของอักษร ส่วนบอกเสียงช่วยให้สามารถอ่านเสียงของอักษรได้

2) โครงสร้างของส่วนบอกเสียงและความหมายจะมีตำแหน่งที่ต่างกันแบ่งเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

ตำแหน่งการประกอบ	ตัวอย่างอักษรจีน	ตำแหน่งการประกอบ	ตัวอย่างอักษรจีน
1. ซ้ายรูปขวาเสียง	湖、河、松、辆	4. บนเสียงล่างรูป	想、盒、剪、梨
2. ซ้ายเสียงขวารูป	功、期、判、鸭	5. ในรูปนอกเสียง	问、闻、辩、辩
3. บนรูปล่างเสียง	草、箭、雾、室	6. ในเสียงนอกรูป	园、裹、阁、围

ตำแหน่งของอักษรประสมแบบรูปและบอกเสียงข้างต้นมีโครงสร้างที่แน่นอนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของส่วนบอกเสียงและส่วนบอกความหมายได้

3) ความสามารถในการสร้างอักษรจีน เนื่องจากอักษรชนิดนี้มีส่วนบอกเสียง แสดงถึงทิศทางหรือแนวโน้มของการพัฒนาอักษรจีน ขณะเดียวกันส่วนบอกความหมายได้กำหนดอย่างเป็นระบบ

คำอธิบายข้างต้นเห็นได้ว่า อักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงนั้นเป็นการอธิบายลักษณะเด่นทั่วไป ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบของอักษรชนิดนี้ พบว่า อักษรชนิดนี้ยังมีข้อเด่นและข้อด้อยที่สามารถอธิบายและสามารถเน้นย้ำให้ผู้สอนและผู้เรียนได้เข้าใจเพิ่มขึ้น โดยแยกส่วนวิเคราะห์ได้ดังนี้

2.1 ข้อดีของส่วนประกอบบอกเสียง

อักษรประสมแบบบอกรูปและความหมายมีส่วนประกอบสองส่วน ส่วนบอกเสียงอันสอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาการใช้ภาษาจีนในการสื่อสารมากขึ้น การสร้างอักษรจีนแบบอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงมีบทบาทมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการสร้างอักษรชนิดนี้เป็นวิธีการสำคัญของการสร้างอักษรรูปย่อ ตั้งแต่สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ

ทางการ (ค.ศ.1949) เป็นต้นมา และในปี ค.ศ.1964 ประเทศจีนได้ประกาศใช้อักษรรูปย่อ อักษรส่วนใหญ่นำมาใช้วิธีการสร้างอักษรประสมแบบส่วนบอกรูปและบอกความหมาย

จากลักษณะเด่นที่นักอักษรศาสตร์ได้กล่าวไว้ข้างต้นของอักษรบอกรูปและบอกเสียงนั้น การเข้าใจส่วนประกอบบอกเสียงของอักษรชนิดนี้จึงมีความสำคัญอย่างมาก ในภาษาจีนมีสำนวนที่ว่า 秀才识字读半边 (บัณฑิตรู้อักษรเพียงแคครึ่ง) คำว่า “เพียงครึ่งเดียว” นั้นหมายถึงส่วนประกอบบอกเสียงของอักษรจีนนั่นเอง อักษรจีนที่ใช้ในปัจจุบันนั้น อักษรประสมแบบบอกรูปและเสียง ยังสามารถอาศัยครึ่งหนึ่งของอักษรซึ่งเป็นส่วนประกอบบอกเสียงมาช่วยในการอ่านเสียงของตัวอักษรจีนนั้นได้แต่ส่วนมากไม่สามารถอาศัยครึ่งหนึ่งที่เป็นส่วนบอกเสียงมาช่วยอ่านตัวอักษรจีนได้ เช่น ส่วนประกอบบอกเสียง 马 เมื่อเป็นส่วนประกอบอยู่ในอักษรชนิดนี้และเป็นส่วนบอกเสียง เราสามารถเดาเสียงอ่านของคำนั้นๆ ได้เช่น 妈 mā 玛 má 蚂 má 码 mǎ 骂 mà 吗 ma, 青 qīng เป็นส่วนประกอบบอกเสียงในอักษรจีน เช่น 清 qīng 蜻 qīng 情 qíng 晴 qíng 请 qǐng เป็นต้น แต่เนื่องจากวิวัฒนาการทางภาษา จึงทำให้เสียงของอักษรจีนมีการเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันส่วนประกอบบอกเสียงที่สามารถช่วยในการอ่านอักษรจีนนั้นมีอยู่ 5 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 เสียงพยัญชนะ สระ เสียงวรรณยุกต์เหมือนกันทั้งหมด ลักษณะนี้สามารถอ่านเพียงครึ่งเดียวเช่นคำว่า 湖、蝴、糊、葫、瑚 เป็นต้น เสียงอ่านเหมือนกับส่วนประกอบครึ่งหนึ่งของ 胡 เหมือนกันซึ่งส่วนแต่อกเสียงว่า หู ดังนั้นหากเรารู้เสียงอ่านของคำว่า 胡 เราก็สามารถอ่านเสียงอ่านของคำเหล่านี้ได้ไม่ยาก อักษรจีนที่ใช้บ่อยในปัจจุบันมีอักษรประสมแบบบอกเสียงและรูปที่มีส่วนประกอบบอกเสียงลักษณะนี้จำนวนหนึ่งในสามถึงหนึ่งในสี่ หรือประมาณร้อยละ 33

อักษรที่เป็นส่วนบอกเสียง	เสียงอ่าน	ตัวอย่างอักษรที่อ่านเสียงเหมือนกัน			เสียงอ่าน
及	jí	(等) 级	极 (点)	汲 (水)	jí
巨	jù	距 (离)	(火) 炬	拒 (绝)	jù
甬	yǒng	涌 (出)	(兵马) 俑	勇 (敢)	yǒng
唐	táng	糖 (果)	(池) 塘	搪	táng
代	dài	(口) 袋	贷 (款)	黛 (色)	dài

ลักษณะที่ 2 เสียงพยัญชนะ สระเหมือนกัน แต่เสียงวรรณยุกต์ไม่เหมือนกัน ลักษณะนี้ยังสามารถอ่านเพียงครึ่งเดียวได้แต่เสียงวรรณยุกต์แตกต่าง เช่นคำว่า 饱、抱、胞、鲍、刨 เป็นต้น คำเหล่านี้มีส่วนประกอบบอกเสียงเหมือนกันคือ 包 bāo แม้ว่าอักษรที่มีส่วนประกอบบอกเสียง

เหล่านี้มีเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน แต่เสียงพยัญชนะและเสียงสระเหมือนกัน ซึ่งมีส่วนที่สามารถช่วยในการอ่านอักษรจีนที่มีส่วนประกอบตัวนี้ได้

อักษรส่วน บอกเสียง	เสียง อ่าน	อักษรที่มีเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกัน					
包	bāo	饱	bǎo	鲍	bào	抱	bào
马	mǎ	妈	mā	骂	mà	吗	mā
方	fāng	房	fǎng	访	fǎng	放	fàng
青	qīng	情	qíng	晴	qǐng	请	qìng
交	jiāo	饺	jiǎo	狡	jiǎo	较	jiào
羊	yáng	氧	yǎng	痒	yǎng	样	yàng
申	shēn	神	shén	审	shěn	婶	shěn
每	měi	梅	méi	霉	méi	酶	méi
古	gǔ	姑	gū	故	gù	固	gù

ลักษณะที่ 3 เสียงพยัญชนะเหมือนกัน แต่เสียงสระไม่เหมือนกัน ส่วนเสียงวรรณยุกต์เหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็มี ลักษณะนี้ยังสามารถอ่านอาศัยส่วนประกอบบอกเสียงเพียงครั้งเดียวได้ ทั้งนี้เนื่องจาก 0 เสียงสระไม่เหมือนกัน เช่นคำว่า 幕、墓、慕、暮、募 เป็นต้น คำเหล่านี้ล้วนอ่านว่า มู่ และในอักษรเหล่านี้มีส่วนประกอบบอกเสียงที่เหมือนกันคือ 莫 มีเสียงพยัญชนะคือ m วรรณยุกต์ที่ไม่เหมือนกันคือ u/o ถ้าอาศัยเสียงอ่านของส่วนประกอบบอกเสียงคือ mó นั้นทั้งหมดก็จะอ่านเสียงผิดไป

อักษรที่เป็น ส่วนบอก เสียง	เสียงอ่าน	ตัวอย่างอักษรและเสียงสระที่แตกต่างกัน					
良	liáng	狼	láng	郎	láng	浪	làng
麻	má	磨	mó	魔	mó	摩	mó
皮	pí	坡	pō	颇	pō	破	pò
某	mǒu	煤	méi	媒	méi		
它	tuó	驼	tuó	驼	tuó	沱	tuó
申	shēn	神	shén	审	shěn	婶	shěn
每	měi	梅	méi	霉	méi	酶	méi

明	míng	盟	méng	萌	méng	
---	------	---	------	---	------	--

ลักษณะที่ 4 เสียงพยัญชนะไม่เหมือนกัน แต่เสียงสระเหมือนกัน อักษรลักษณะนี้ก็ไม่สามารถอาศัยเครื่องหมายมาอ่าน เช่นคำว่า 板、版、坂、舩 ส่วนอ่านว่า bǎn ป่าน แต่ส่วนประกอบบอกเสียงคือ 反 fǎn เห็นได้ว่าเสียงพยัญชนะไม่เหมือนกัน (b/f) ถ้าอ่านส่วนบอกเสียงครั้งเดียวของอักษรเหล่านี้ก็จะอ่านผิดได้

อักษรส่วน บอกเสียง	เสียงอ่าน	ตัวอย่างอักษรที่มีเสียงพยัญชนะแตกต่าง					
亡	wáng	忙	máng	芒	máng	盲	máng
元	yuán	玩	wán	完	wán	顽	wán
共	gòng	烘	hōng	哄	hǒng	洪	hóng
户	hu	炉	lú	芦	lú	庐	lú
告	gào	浩	hào	皓	hào	靠	kào
危	wēi	跪	guì	诡	guǐ		
司	sī	词	cí	伺	cì	祠	cí

ลักษณะที่ 5 เสียงพยัญชนะ เสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ไม่เหมือนกัน หรือเหมือนกันที่เสียงวรรณยุกต์

อักษรประสมแบบบอกรูปและความหมายลักษณะนี้เนื่องจากวิวัฒนาการของเสียงอักษรจีนที่ผ่านมายาวนาน ปัจจุบันไม่สามารถแสดงเสียงอ่านหรือบอกเสียงได้อีกแล้ว แต่เดิมมีความสัมพันธ์กันในเรื่องเสียง

อักษรส่วน บอกเสียง	เสียงอ่าน	ตัวอย่างอักษรที่เคยมีเสียงเหมือนกับแต่ ปัจจุบันไม่คงเสียงเดิมไว้อีกแล้ว					
斥	sù	忙	máng	寺	shì	特	tè
者	zhě	都	dū	出	chū	茁	chuō
不	bù	否	fǒu	工	gōng	江	jiāng

จากลักษณะของส่วนบอกเสียงที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 5 ลักษณะ ผู้วิเคราะห์สามารถสรุปเป็นตารางดังมีรายละเอียดดังนี้

类型 แบบ	声母 พยัญชนะ	韵母 สระ	声调 วรรณยุกต์	声旁 ส่วนบอก เสียง	例字 ตัวอย่างอักษร			声旁 ส่วนบอก เสียง	例字 ตัวอย่างอักษร	
A	✓ *	✓	✓	胡 hú	湖 hú	蝴 hú	风 fēng	疯 fēng	枫 fēng	
B	✓	✓	✗	羊 yáng	样 yàng	养 yǎng	青 qīng	晴 qíng	请 qǐng	
C	✓	✗	✗/✓	良 liáng	狼 láng	浪 làng	因 yīn	烟 yān	咽 yàn	
D	✗	✓	✗/✓	告 gào	造 zào	靠 kào	乔 qiáo	较 jiào	骄 jiāo	
E	✗	✗	✗	不 bù	否 ǒu		寺 shì	特 tè		

เครื่องหมาย ✓ หมายถึงเหมือนกับส่วนบอกเสียงที่ประกอบในอักษร เครื่องหมาย ✗ หมายถึง ไม่เหมือนกัน ส่วน
 เครื่องหมาย ✗/✓ หมายถึงเหมือนหรือไม่เหมือนก็ได้

แบบ A ส่วนประกอบบอกเสียงและอักษรทั้งตัวออกเสียงอ่านเหมือนกันทั้งพยัญชนะ สระ
 และวรรณยุกต์ ส่วนแบบ B C D E นั้นเสียงอ่านจะแตกต่างกันตามลักษณะของวรรณยุกต์ สระ หรือ
 พยัญชนะที่แตกต่างออกไป (แต่ในภาษาจีน โบราณถือว่าเสียงพยัญชนะในหมวดเดียวกัน)

แม้ว่าเสียงอ่านจะแผลงหรือเปลี่ยนไปก็ตามกล่าวคือส่วนบอกเสียง ส่วนใหญ่ไม่แม่นยำก็
 ตาม แต่โดยทั่วไปส่วนประกอบบอกเสียงยังคงมีความสัมพันธ์กับส่วนบอกเสียง ซึ่งส่วนบอกเสียง
 ของอักษรแบบบอกรูปและเสียงส่วนใหญ่ยังสามารถแสดงเสียงอ่านในระดับที่แตกต่างกัน ผู้เรียน
 ควรใช้ส่วนบอกเสียงมาช่วยจดจำการอ่านอักษรจีน ที่สำคัญคือถ้าจำเสียงอ่านของอักษรโครงสร้าง
 เดียวได้แม่นยำหรือเสียงอ่านของอักษรโครงสร้างประสมที่ซับซ้อนได้ จะช่วยให้สามารถอ่านเสียง
 อ่านของอักษรที่มีส่วนประกอบบอกเสียงได้เหมือนหรือใกล้เคียงได้ ส่วนบอกความหมายแม้ว่าจะ
 เป็นส่วนที่แสดงหมวดความหมายของอักษรนั้นๆอีกทั้งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึง
 ส่วนประกอบอักษรจีนอีกด้านหนึ่งเขียนอย่างไร

2.2 ข้อดีของส่วนบอกเสียง

ส่วนบอกเสียงของอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงเป็นส่วนประกอบสำคัญกล่าวคือ
 ส่วนประกอบบอกเสียงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเดาเสียงอ่านได้ ส่วนของเสียงนอกจากเป็นข้อเด่น
 แล้วผู้เขียนเห็นว่าเป็นข้อดีที่ควรอธิบาย เช่น

1) การเดาเสียงอ่านของอักษรชนิดนี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้คำศัพท์พื้นฐาน โครงสร้างเดี่ยว
 จำนวนมากพอ (ต้องเรียนมาก่อนแล้ว) จึงจะสามารถเดาเสียงอ่านได้ ทั้งนี้เนื่องจากอักษรเดี่ยวส่วน

ใหญ่จะเป็นส่วนประกอบบอกเสียงในอักษรประสมชนิดนี้เช่น เมื่อรู้เสียงคำว่า 古 gǔ ก็สามารถเดาเสียงคำว่า 姑 gū 故 gù คำว่า 乔 qiáo ก็สามารถเดาเสียงคำว่า 桥 qiáo 侨 qiáo ได้ เมื่อรู้เสียงอักษร 占 zhàn ก็สามารถเดาเสียงคำว่า 站 zhàn 战 zhàn ได้ เป็นต้น แต่ถ้าไม่เคยเรียนหรือรู้เสียงอ่านของอักษรเดี่ยวมาก่อน ก็ไม่สามารถเดาหรืออ่านอักษรที่มีส่วนประกอบบอกเสียงได้

2) อักษรจีนประสมแบบบอกรูปและบอกเสียงในตารางอักษรจีนที่ใช้กันในปัจจุบัน 《现在汉字通用字表》 มีอักษรจีนประสมแบบบอกรูปและความหมายทั้งหมด 5,631 ตัว ส่วนประกอบที่เป็นส่วนบอกเสียงทั้งหมด 1,325 ตัวและส่วนประกอบที่มีส่วนบอกเสียงเหมือนกับเสียงของอักษรจีนที่ประกอบนั้นๆ ประมาณ 37.51% (จาก จิ่งเสียน. 2548: 67) จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า ส่วนบอกเสียงในอักษรประสมแบบบอกรูปและเสียงที่แสดงเสียงอ่านไม่ว่าจะเป็นเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์เหมือนกันมีมากถึงหนึ่งในสามของอักษรประสมบอกรูปและเสียง 3. อักษรที่มีเสียงอ่านเหมือนกัน (พยัญชนะ สระและวรรณยุกต์) ในหนึ่งพยางค์นั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะใช้ส่วนบอกเสียงแสดงเสียงเดียวกัน อักษรประสมแบบบอกเสียงและความหมายแท้จริงแล้วจะมีส่วนบอกเสียงที่ไม่เหมือนกัน สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

อักษรประสมบอกเสียงและความหมายที่อ่านว่า jì	ส่วนประกอบบอกเสียงที่ใช้	อักษรประสมบอกเสียงและความหมายที่อ่านว่า jì	ส่วนประกอบบอกเสียงที่ใช้
记 (录)	己 jǐ	笔 (迹)	亦 yì
寄 (信)	奇 qí	鲫鱼	即 jí
(救) 济	齐 qí	心 (悸)	季 jì
(冀) 望	异 yì	暨	既 jì

จากตารางข้างต้นเห็นได้ว่า อักษรจีนที่ออกเสียงว่า จี้ jì นั้นมีจำนวนไม่น้อย แต่อักษรจีนที่ประกอบเป็นส่วนบอกเสียงในอักษรมีมากมาย (เขียนไม่เหมือนกัน) เมื่อวิเคราะห์จากส่วนบอกเสียงสามารถเห็นได้ว่าอักษรจีนที่ใช้ประกอบเป็นส่วนบอกเสียงมีความหลากหลายและมีขอบเขตกว้างขวาง ผู้วิเคราะห์มีความเห็นว่าเป็นข้อด้อยของการจดจำในส่วนบอกเสียงของอักษรชนิดนี้

3) ส่วนบอกเสียงของอักษรจีนไม่ได้ทำหน้าที่บอกเสียงเท่านั้น ยังทำหน้าที่เป็นส่วนบอกความหมายด้วย เช่น 刀 ซึ่งอยู่ในอักษร 叨、召、切、劦 ทำหน้าที่เป็นส่วนบอกเสียงของอักษรข้างต้น แต่บางครั้งจะทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบบอกความหมายของอักษรตัวอื่นอีกด้วยเช่น 切、分、剪、劈 เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนในการอ่านหรือจำอักษรจีนได้

2.3. ข้อดีของส่วนบอกความหมาย

ส่วนประกอบบอกความหมาย ส่วี่ เส้นได้จัดหมวดหมู่ของอักษรจีนเรียกว่า หมวดคำ 部首 เป็นส่วนที่บอกความหมายของอักษรจีน และเมื่อประกอบเป็นอักษรประสมแบบบอกรูปและ

ความหมาย สามารถช่วยให้ผู้เรียนภาษาจีนเดาความหมายหรือรู้ถึงความหมายเป็นหมวดได้ ดังตารางอักษรหมวดคำบางส่วนต่อไปนี้

หมวดคำ	ชื่อเรียกส่วนบอกความหมาย	รูปลักษณะเดิมและความหมายเดิม	อักษรตัวอย่าง
亻	单人旁 (dānrénpáng) 单立人 (dānlìrén) 立人旁 (lìrénpáng)	人 คน	们、伯、侄、伴、仙、佣、僧、住、停、作、俗、像、传、俊、伍、倍
子	子字旁 (zǐzìpáng)	子(孩子、儿子) เด็ก ลูก บุตรชาย	孩、孤、抱、
父	父字头 (fùzìtóu)	父 พ่อ	爸、爹
女	女字旁 (nǚzìpáng)	女 ผู้หญิง	妈、姐、妹、娘、奶、姑、姨、嫂、婶、媳、娃、妃、妓、婚、姻、嫁、妙、娇、婵、娟、嫉、妒、媚、姓
女	女字底 (nǚzìdǐ)		婆、娶、姿、妄
身	身字旁 (shēnzìpáng)	身(身躯) ร่างกาย	躺、躲、躬、躯
尸	尸字头 (shǐzìtóu)	尸(尸体、人) ศพ ร่างกาย คน	居、屋、层

จากตารางหมวดคำบางส่วนข้างต้นซึ่งแสดงอักษรหมวดคำ ชื่อหมวดคำ ความหมายของหมวดคำและอักษรตัวอย่างอักษรประสมแบบบอกรูปและความหมายในอักษรหมวดคำ 女 (ผู้หญิง) เมื่อประกอบเป็นส่วนบอกความหมายในคำ คำเหล่านั้นจะมีความหมายเกี่ยวข้องกับ ผู้หญิง ตัวอย่างเช่น 妈 ma แม่ 姐 พี่สาว 妹 น้องสาว 阿姨 น้ำสาว 婶 อาซิ้ม(อาสะใถ้) 嫂 อาซ้อ(พี่สะใถ้) 婆 ยาย (ผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว) 娶 แต่งงาน (ฝ่ายชายขอฝ่ายหญิง) เป็นต้น

เห็นได้ว่าอักษรประสมแบบบอกรูป (ความหมาย) และเสียงนั้นส่วนบอกรูปหรือความหมายสามารถช่วยเห็นถึงความหมายของคำนั้นๆ ว่าเกี่ยวกับอะไร อีกส่วนหนึ่งจะเป็นส่วนบอกเสียง ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้คำศัพท์และอ่านเสียงคำเดี่ยวๆ ได้มากพอ ก็จะเดาเสียงอ่านได้ แม้ว่าจะไม่แม่นยำหรือเหมือนเสียงอ่านของอักษรนั้นๆ

แม้ว่าส่วนบอเสียงสามารถบอกเสียงอ่านของอักษรประสมได้ไม่มากนักก็ตาม แต่เดิมจะใช้วิธีการสร้างอักษรจีนลักษณะนี้ค่อนข้างมาก และถ้าเราสามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ของการสร้างอักษรบอกรูปและบอกเสียงได้อย่างชัดเจนแล้วจะช่วยให้เรียนภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น

2.4. ข้อดีของส่วนบอกรูปหรือความหมาย

1) การเปลี่ยนรูปของส่วนบอกความหมาย (หมวดคำ) ส่วนบอกความหมายในภาษาจีนหลายตัวมีการเปลี่ยนรูป กลายเป็นการเพิ่มภาระในการจดจำของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากวิวัฒนาการในการเขียนของอักษรจีน เช่น 心 มีความหมายเกี่ยวกับจิตใจหรืออารมณ์ ประกอบเป็นส่วนบอกความหมายซึ่งตำแหน่งอยู่ข้างล่าง เช่น 想 您 เป็นต้น และตำแหน่งอยู่ข้างล่างจะมีอีกรูปหนึ่งเป็น เช่น 慕 恭 เป็นต้น เมื่อส่วนบอกความหมายตำแหน่งอยู่ด้านซ้าย จะมีการเปลี่ยนรูปเป็น เช่น 忄 คำว่า 快 慢 忙 惯 เป็นต้น แต่เปลี่ยนรูปเป็น 忄 เช่น 慕 恭 เป็นต้น ส่วนบอกความหมายที่เกี่ยวกับมือแบ่งเป็น 扌 又 ส่วนมีความหมายเกี่ยวกับมือทั้งสิ้น เป็นส่วนบอกความหมายในคำ 看 摩 拉 เป็นต้น

2) การเปลี่ยนแปลงของรูปลักษณะอักษรประสมชนิดนี้ มีส่วนบอกเสียงของอักษรจีนบางตัวได้สูญหายไป ซึ่งถ้าไม่ศึกษาถึงที่มาแล้วจะไม่รู้เลยและปัจจุบันก็ไม่มีส่วนบอกเสียงให้เห็น เช่น อักษรจ้วนคำว่า 春 ส่วนบอกเสียงเดิมมีคำว่า 屯 tún แต่รูปลักษณะอักษรได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ปัจจุบันจะไม่เห็นถึงส่วนบอกเสียง ซึ่งไม่สามารถเดาหรืออ่านเสียงได้อีก อักษรจีนคำว่า 更 อักษรจ้วนจะมีส่วนบอกเสียง 丙 bǐng แต่ปัจจุบันคำว่า 更 มองเป็นอักษรโครงสร้างเดี่ยวไปแล้วไม่สามารถเห็นถึงส่วนบอกเสียง 丙 แล้วจำเป็นต้องจดจำทั้งคำ อักษรคำว่า 盥 pán เดิมเขียนเป็น 盥(อักษรรูปเต็ม) ซึ่งมี 般 bān เป็นส่วนบอกเสียง ในอักษรรูปย่อที่ใช้เวลานี้ ส่วนบอกเสียง 般 จะตัดทอนเหลือเพียง 舟 เท่านั้นซึ่งไม่สามารถบอกเสียงอ่านของอักษรนี้ได้เช่นกัน

3. บทสรุป

อักษรจีนประสมแบบบอกรูปและเสียงรูปแบบอักษรจีนที่ประกอบด้วยส่วนบอกรูปหรือความหมายและส่วนบอกเสียง ซึ่งเป็นอักษรที่มีจำนวนมากที่สุดในจำนวนอักษรที่ใช้บ่อยในปัจจุบัน และมีแนวโน้มการใช้วิธีสร้างอักษรลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะลักษณะเด่นของอักษรชนิดนี้คือสามารถบอกความหมายแล้วสามารถช่วยให้ผู้เรียนภาษาจีนสามารถรู้ความหมายของอักษรจีนได้และสามารถเดาเสียงอ่านจากส่วนประกอบบอกเสียงที่เคยเรียนมาได้ สอดคล้องกับนักอักษรศาสตร์ภาษาจีน หาน เจี้ยนถิง (韩鉴堂)หวังหนิง (王宁)หวังลี่จวิน(王立军) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะเด่นของอักษรจีนคือสามารถเดาหรือบอกความหมายของอักษรนั้นๆ ขณะเดียวกันยังสามารถเดาหรือบอกเสียงอ่านของอักษรตัวนั้นๆ ได้ ประกอบกับอักษรชนิดนี้เป็นรูปแบบการสร้าง

อักษรจีนที่นิยมใช้ในปัจจุบัน สอดคล้องกับกระแสของการใช้อักษรแบบกำกับเสียงของภาษาต่างๆ ในโลกอีกด้วย อย่างไรก็ตามอักษรจีนชนิดนี้ยังมีส่วนที่เป็นข้อด้อยเช่นกันทั้งในส่วนบอกเสียงและ ส่วนบอกความหมาย แต่โดยภาพรวมแล้วส่วนที่เป็นข้อดีมีมากกว่า

การเรียนการสอนภาษาจีนให้แก่นักศึกษาต่างชาติ ผู้เรียนและผู้สอนควรให้ความสำคัญ ต่ออักษรชนิดนี้ให้มาก เพราะถ้าสามารถทำความเข้าใจลักษณะของอักษรชนิดนี้จะทำให้การเรียนรู้ อักษรจีน ได้รวดเร็วและสามารถจดจำคำศัพท์ใหม่ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนหรือผู้สอน ควรพึงระวังข้อด้อยของอักษรชนิดนี้เช่นกัน เพราะส่วนบอกเสียงจำนวนมากไม่สามารถบอก เสียงแม่นยำได้ทั้งหมด และบางตัวมีการใช้อักษรบอกเสียงที่แตกต่างกันจึงกลายเป็นปัญหาหนึ่ง ของการเรียนรู้อักษรจีนในปัจจุบันเช่นกัน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการงานด้านภาษาและอักษรแห่งชาติ.(2529) ตารางรวมอักษรรูปย่อ. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์ ภาษา.
- จาง จิ่งเสียน (2548) ตำราอักษรจีน. ปักกิ่ง:สำนักพิมพ์ภาษา.
- นริศ วศินานนท์. (2551) ร้อยหมวดคำจำอักษรจีน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- นริศ วศินานนท์. (2553) ย้อนรอยอักษรจีน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- หาน เจี้ยนถิง. (2553) วัฒนธรรมอักษรจีน. ปักกิ่ง :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง.
- หาน เจี้ยนถิง. (2548) เล่าเรื่องวัฒนธรรมอักษรจีนจากภาพ.ปักกิ่ง :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง.
- หวัง ลี้จวินและคณะ. (2542) กฎทั่วไปการใช้อักษรจีน. เลิ่นหยาง :สำนักพิมพ์สารคดีซุนเฟิง.
- หวัง หนิง. (2540) อักษรจีนภาษาจีนพื้นฐาน. ปักกิ่ง : สำนักพิมพ์วิทยาศาสตร์.
- 甄童和夏晖. 资料来源 中国华文教育_ <http://www.hwjyw.com/content/2013/05/27/28059.shtml>
 搜索日期:2019/4/30

ผู้รับผิดชอบบทความ

นริศ วศินานนท์ คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 อีเมล: naris_wasinanon@yahoo.co.th